

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt
(L1)
103 33 Stockholm

Ert ärendenummer: Dnr Ju2015/1889/L1

Bolagsverkets yttrande över utredningen En översyn av årsredovisningslagarna (SOU 2015:8)

I detta yttrande kommenterar Bolagsverket lagförslaget och utredningens resonemang i vissa delar vilka är av särskild betydelse för verket och som därför behöver uppmärksammas sett ur verkets perspektiv. Verket har i sitt yttrande beaktat vad som framkommer i prop. 2015/16:3 Tydligare redovisningsregler och nya rapporteringskrav för utvinningsindustrin. Yttrandet följer utredningens kapitelindelning.

Sammanfattning

Bolagsverket ställer sig i huvudsak positivt till de frågeställningar som utredningen har tagit upp och vill sammanfattningsvis framhålla följande.

- Verket anser inte kategorin mikroföretag ska införas, då de förenklingar som utredningen föreslår inte är tillräckliga för att motivera ett sådant införande.
- Verket avstyrker att det ska införas ett alternativ där underskrifterna kan ersättas med ett styrelseprotokoll och förordar att fokus läggs på elektroniska alternativ för signering och ingivning av årsredovisningshandlingar.
- Verket instämmer i att det skulle förenkla för företagen om det är möjligt för styrelsen att utse någon annan för att skriva under fastställelseintyget. Utredningens förslag innehåller dock vissa oklarheter som behöver förtydligas för att det ska vara lämpligt att införa en sådan lösning.
- Verket anser att det är viktigt att några myndigheter får i uppdrag att påbörja ett samarbete kring användning av gemensamma begrepp och ett gemensamt standardiserat format i form av eXtensible Business Reporting Language (XBRL). Det samordnande ansvaret för arbetet inom redovisningsområdet bör tilldelas Bokföringsnämnden. Bolagsverket bör tilldelas ett uppdrag för att utveckla en e-tjänst som möjliggör elektroniskt ingivande av årsredovisningar.
- Verket instämmer i utredningens bedömning att det finns starka skäl att göra en fullständig redaktionell översyn av den nu gällande årsredovisningslagen. Bolagsverket vill dock mot bakgrund av vad som framkommit i prop. 2015/16:3, påtala att det är svårt i nuläget att mer ingående ta ställning till lagförslaget.

3 Mikroföretag

Bolagsverket anser inte att de förenklingar som utredningen föreslår är tillräckliga för att det ska finnas skäl att införa ytterligare en företagskategori. För att ett införande av en ny företagskategori ska ge tillräckligt stor nytta behöver fler av de förenklingar som direktivet ger utnyttjas och även annan lagstiftning ses över. Dessutom frångår prop. 2015/16:3 utredningens tidigare förslag om införandet av nya företagskategorier, vilket gör att ett eventuellt införande av mikroföretag behöver anpassas till nuvarande företagskategorier, särskilt avseende teknisk utformning.

För det fall mikroföretag ändå införs, instämmer Bolagsverket i utredningens uppfattning om att gränsvärdena för mikroföretag och frivillig revision ska överensstämma. Om gränserna för mikroföretag och frivillig revision överensstämmer skulle det tydliggöra att endast mikroföretag har möjlighet att välja bort kravet på revision. Det skulle också skapa ett begrepp för de företag som omfattas av reglerna om frivillig revision, något som idag saknas. Bolagsverket anser dock att det vore önskvärt att en särskild benämning för företag som omfattas av reglerna om frivillig revision införs även om kategorin mikroföretag inte införs. En sådan benämning skulle bl.a. förenkla informationsinsatser och förtydliga för företagare när de har möjlighet att välja bort kravet på revision.

4.2 Undertecknande av årsredovisningen

Bolagsverket delar utredningens uppfattning och resonemang om att kravet på att samtliga ledamöter och den verkställande direktören undertecknar årsredovisningen ska finnas kvar. Bolagsverket anser däremot inte att den alternativa lösningen som utredningen föreslår, där undertecknandet kan ersättas med ett styrelseprotokoll, ska införas.

Redan idag får det förutsättas att ett styrelsemöte hålls där man beslutar om årsredovisningen, så att den som har en avvikande mening får det behandlat och därmed också antecknat i styrelsens protokoll i enlighet med 2 kap. 7 § 7 st. årsredovisningslagen (1995:1554) (ÅRL). Motsvarande bestämmelse återfinns bl.a. i 1944 års aktiebolagslag. Trots att ett sådant möte hålls, har det setts som nödvändigt att samtliga ledamöter och den verkställande direktören undertecknar årsredovisningshandlingarna. Bolagsverket anser att det behövs ett djupare resonemang kring varför det nu finns skäl att frånga detta. Vidare ser Bolagsverket dels brister i förslaget, dels praktiska svårigheter med hanteringen av protokoll.

I författningskommentaren (s. 498) anges följande: ”I beslutet bör tydliggöras att årsredovisningen ska anses färdigställd redan genom styrelsebeslutet. [...] I och med att protokollet färdigställs, är också årsredovisningen att anse som färdigställd.” Mot denna bakgrund ställer sig Bolagsverket frågan vid vilken tidpunkt årsredovisningen anses som färdigställd? Vidare anges att den beslutade årsredovisningen bör bifogas till protokollet. Bolagsverket ställer sig här frågan om det då är den årsredovisningen, som är bifogad till protokollet, som motsvarar den i original underskrivna årsredovisningen och på så sätt utgör bolagets original av årsredovisningen? Eller ska en, eventuellt bestyrkt, kopia av protokollet finnas som en bilaga till ett annat exemplar av årsredovisningen, som utgör originalet? Ytterligare ett alternativ är att det inte finns något original, utan endast en beslutad version av årsredovisningen.

Om en möjlighet till färdigställande av årsredovisningen genom styrelsebeslut införs, bör det enligt Bolagsverkets uppfattning förtydligas vid vilken tidpunkt årsredovisningen anses färdigställd, hur noterade företag ska kunna använda föreslagen lösning, vilket exemplar av årsredovisning som eventuellt utgör originalet samt om protokollet och årsredovisningen ska sammanfogas på något sätt.

Vidare ser Bolagsverket praktiska problem med att ett styrelseprotokoll ska skickas in till Bolagsverket. Dels så blir det ytterligare en handling som ska lämnas in till verket vilket blir ytterligare en börda för företaget, dels så blir protokollet offentligt i sin helhet. Det kan argumenteras för att styrelsen inte behöver behandla något annat än årsredovisningen vid just det styrelsemötet, men av erfarenhet vet Bolagsverket att det är vanligt att företag inte tänker på att en sådan handling blir offentlig och därför behandlar fler frågor. Kostnaden och den administrativa bördan för de företag som lämnar in mer omfattande protokoll kan komma att bli högre, då de kan behöva hålla ett nytt styrelsemöte där endast årsredovisningen behandlas. Därefter behöver en eventuell revision återigen genomföras och en ny stämma hållas.

Även Bolagsverkets kostnader för att hantera årsredovisningar och för att informera företag, både genom allmän information och direktutskick till företag som lämnar in mer omfattande protokoll, kommer därför att öka. Problematiken kan, i alla fall till viss del, lösas genom att endast ett utdrag ur protokollet behöver bifogas till årsredovisningen. Ett sådant utdrag skulle åtminstone behöva innehålla information om närvarande ledamöter, val av justeringsman, val av ordförande, underskrifter av ordförande och justeringsman samt beslutet om årsredovisningen.

I sammanhanget vill Bolagsverket lyfta frågan om vilken kontrollskyldighet som åligger verket. Förväntningarna från allmänheten, näringslivet och revisorerna på Bolagsverkets kontroller varierar när det gäller årsredovisningar och revisionsberättelser. I vissa fall tror man att Bolagsverket har möjlighet att agera i t.ex. obeståndssituationer, när man anser att årsredovisningar inte visar en rättvisande bild av bolagets ekonomiska ställning eller om redovisningen innehåller felaktiga uppgifter. Det har framförallt uppmärksammats i samband med möjligheten för vissa företag att undantas från kravet på revision. Där har framförallt allmänheten, men också andra, trott att verket har tagit över revisorns granskningsuppgifter samt att verket gör en mer ingående granskning av företagens ekonomiska information.

Bolagsverkets uppdrag avseende årsredovisningar är att registrera och kungöra en offentliggjord årsredovisning. Innan en årsredovisning registreras gör Bolagsverket vissa formella kontroller, däribland att behöriga företrädare för företaget har skrivit under årsredovisningen och att fastställelseintyget är korrekt utformat och underskrivet. För det fall underskriften i årsredovisningen kan ersättas med styrelseprotokoll utgår Bolagsverket från att kontrollen ska bestå i att samtliga styrelseledamöter och den verkställande direktören har deltagit vid styrelsemötet. Det vore dock önskvärt att det förtydligades om verket även ska kontrollera andra saker i protokollet, exempelvis om det är justerat på ett korrekt sätt, men även vilken kontrollskyldighet som åligger Bolagsverket i stort.

Vidare har utredningen inte övervägt hur ingivningen av styrelseprotokollet ska fungera för det fall årsredovisningen ska upprättas och ges in elektroniskt med användning av XBRL. I den e-tjänst som Bolagsverket tidigare tillhandahöll för inlämning av årsredovisningar fanns

en möjlighet att skriva under årsredovisningen elektroniskt. Även om det saknas en sådan tjänst i dagsläget ser Bolagsverket det som lämpligare att sträva efter att ta fram digitala lösningar för underskrifter istället för nya sätt som skapar mer administration för företagen.

En alternativ lösning till att ge in underskriven kopia av årsredovisningen och revisionsberättelse till Bolagsverket, som skulle fungera väl även vid elektronisk ingivning, är att det framgår av de ingivna handlingarna vilka som har skrivit under originalen av dessa och att en person intygar att så faktiskt har skett. I ett sådant fall krävs det att det är styrelsens ansvar att se till att original med underskrifter finns, att dessa läggs fram för årsstämman och även att de underskrivna originalen kan presenteras vid andra tillfällen, exempelvis vid en tvist i domstol. Se mer om elektronisk ingivning under 5 Elektronisk ingivning av årsredovisningen, Särskilt om en ny e-tjänst.

4.3 Fastställelseintyg

Bolagsverket anser att utredningens förslag om att det ska vara möjligt för någon annan person som styrelsen utsett att skriva under fastställelseintyg kommer att innebära vissa förenklingar för företagen. För att det ska vara lämpligt att införa en sådan möjlighet, krävs dock ytterligare överväganden och förtydliganden.

Fastställelseintyget är omvärldens försäkran att de handlingar som offentliggörs hos Bolagsverket faktiskt överensstämmer med det som stämman har fastställt. Den första frågan som bör ställas är hur det kan säkerställas att den som styrelsen ger i uppdrag att skriva under fastställelseintyget har tillräcklig kännedom om vad stämman har beslutat för att lämna ett sådant intygande? För att kunna skriva under fastställelseintyget, bör det i regel krävas att man faktiskt har närvarat på stämman och på så vis har kännedom om det som ska intygas. Att styrelsen anser att en viss person är lämplig att skriva under fastställelseintyget, innebär inte att den personen har rätt att närvara på stämman.

Ytterligare frågor är vem som bär ansvaret om den som intygar inte har tillräcklig kännedom om det som intygas och hur en utomstående kan få reda på vem det är som lämnat intygandet? När en styrelseledamot eller den verkställande direktören för ett aktiebolag undertecknar fastställelseintyget är det möjligt få uppgifter om vem denne är via aktiebolagsregistret. Räcker det att styrelsen har kännedom om vem personen i fråga är och kan det då krävas att styrelsen pekar ut denne om någon vill väcka en skadeståndstalan?

Även om dessa frågor inte nödvändigtvis utgör tillräckliga skäl för att avstå från att införa möjligheten, så behöver dessa frågor övervägas mer noggrant än vad utredningen har gjort. I sammanhanget vore det också bra med ett förtydligande om att det alltid är styrelsens ansvar att se till att fullständiga kopior av årsredovisningshandlingarna kommer in till Bolagsverket inom föreskriven tid och att det ansvaret inte går att delegera.

Utredningen har vidare föreslagit att det ska vara möjligt att ange vem som är behörig att underteckna fastställelseintyget i själva årsredovisningen för att företaget inte ska behöva ge in ytterligare handlingar till Bolagsverket. Det anges dock inte närmare var i årsredovisningen ett sådant medgivande ska tas in eller på vilket sätt det ska ske. Av den föreslagna utformningen av lagtexten, så får det anses möjligt att styrelsen inte tar in en sådan formulering i årsredovisningen varpå det istället kommer att krävas att bolaget ger in en fullmakt. Det kommer att leda till en ökad administration för företagen, vilket motverkar

syftet med införandet. Vidare kommer det leda till ökade kostnader för Bolagsverket, dels för handläggning när en sådan formulering eller fullmakt saknas, dels för hanteringen av fullmakter.

Även i det här förslaget saknas överväganden om hur förslaget ska fungera för det fall årsredovisningen ska upprättas och ges in elektroniskt med användning av XBRL, jmf. ovan under 4.2.

4.4 Meddelande om brister i redovisningshandlingar

Bolagsverket tillstyrker att det införs en möjlighet för verket att skicka meddelanden om brister i redovisningshandlingar på annat sätt än via vanlig post. Verket har goda erfarenheter från att skicka bl.a. registreringsbevis och meddelande om brister i registreringsärenden via e-post och via Mina meddelanden. Möjligheten att skicka meddelandet på ”annat lämpligt sätt” underlättar för Bolagsverket att anpassa utskick utifrån företagets behov och önskemål och efter de digitala lösningar som erbjuds i framtiden.

I sammanhanget vill Bolagsverket föreslå att även bestämmelserna om kungörelse av årsredovisningar i 8 kap. 4 § ÅRL (11 kap. 6 § i förslaget) öppnas upp. I dagsläget föreskrivs att ”[k]ungörelset ska ske i en tidning som myndigheten ger ut.” Bestämmelsen bygger på en direktivbestämmelse och tidigare var det föreskrivet att kungörelse skulle ske i nationell tidning. Numer är bestämmelsen vidare och i det nu gällande direktivet¹ föreskrivs att kungörelse ska ske i en nationell tidning men kan under vissa förutsättningar ersättas med ”en lika effektiv metod”. Att i svensk rätt öppna upp bestämmelsen på ett liknande sätt skulle ge Bolagsverket bättre möjligheter att anpassa kungörelsen av årsredovisningar utifrån omvärldens behov.

4.5 Bör offentliggörande av redovisningshandlingar begränsas på det sätt som redovisningsdirektivet medger?

Bolagsverket tillstyrker utredningens bedömning att Sverige inte bör utnyttja möjligheten att undanta vissa delar av årsredovisningen för vissa företag från kraven på offentliggörande.

Bolagsverket vill också i sammanhanget också väcka frågan i det fortsatta lagstiftningsarbetet om huruvida det rent civilrättsligt, exempelvis enligt aktiebolagslagen, är möjligt att ersätta en redan fastställd resultaträkning och balansräkning med nya handlingar? Högsta förvaltningsdomstolen har konstaterat att det inte är förenligt med god redovisningssed att rätta fel i räkenskaper genom att ersätta ett fastställt bokslut med ett nytt.² Bolagsverket får emellanåt in önskemål om att ersätta redan offentliggjorda årsredovisningar med nya handlingar. Anledningen till varför ett bolag önskar att ersätta redan ingivna handlingar skiljer sig åt men kan till exempel bero på felsummeringar eller andra skrivfel. Då det inte är Bolagsverkets roll att avgöra vad som i varje situation utgör

¹ Artikel 3 5 p. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/101/EG av den 16 september 2009 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 48 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga inom gemenskapen.

² Högsta förvaltningsdomstolens dom i mål nr. 6633-10.

god redovisningssed kan Bolagsverket inte ta ställning till huruvida det är möjligt att ersätta redan fastställda och ingivna handlingar. Bolagsverket ser dock inte att det i dagsläget finns något civilrättsligt hinder mot att en sådan nyregistrering sker.

5 Elektronisk ingivning av årsredovisningen

Bolagsverket delar utredningens syn om att det bör inledas ett arbete inriktat på att skapa praktiskt tillämpbara system för elektroniskt upprättande och elektronisk ingivning av årsredovisningshandlingar. Sedan XBRL fastställdes som svensk standard³ för överföring av finansiell information i juli 2015 ser Bolagsverket det som en självklarhet att myndigheter direkt börjar arbeta för att använda standarden och även tar fram e-tjänster baserat på standarden.

Vidare håller Bolagsverket med om att arbetet med elektroniskt upprättande och ingivning bör samordnas med det arbete som görs i bl.a. Uppgiftslämnarutredningen. I flera andra länder fungerar sådana samarbeten effektivt, till exempel genom att det finns en portal där företagen har möjlighet att skicka in sina olika rapporter till de berörda myndigheterna. Genom samarbete och samordning av begrepp kommer företagens rapportering att standardiseras, förenklas och återanvändas vilket effektiviserar informationsflödet för både företag och myndigheter. En av förutsättningarna för att arbetet ska kunna påbörjas är, precis som utredningen föreslår, att det fattas beslut om ansvaret för de taxonomier som krävs.

Särskilt om taxonomier

Bolagsverket instämmer i utredningens uppfattning om att ansvaret för att ta fram och förvalta taxonomier på redovisningsområdet inte kan vara en enda myndighets ansvar. Det krävs ett samarbete mellan flera aktörer för att möjliggöra ett så effektivt och välfungerande arbete som möjligt. Bolagsverket ser det inte som nödvändigt att det är en och samma organisation som både äger och förvaltar en taxonomi utan snarare lämpligt att myndighetsspecifika delar ägs av respektive myndighet men att alla taxonomier förvaltas av en utpekad organisation. Därför är det viktigt att Bolagsverket, Bokföringsnämnden, Finansinspektionen, Skatteverket och Statistiska Centralbyrån får i uppdrag att samverka inom detta område.

För att det överhuvudtaget ska vara möjligt att återanvända redovisningsinformation, måste den insamlade myndigheten använda definitioner för samtliga begrepp från normgivande organ såsom Bokföringsnämnden och Finansinspektionen. Idag kan samma begrepp ha olika innebörd beroende på vilket redovisningsregelverk som respektive företag följer. I framtiden kommer det att vara av större vikt än idag att det klargörs dels vilket begrepp och regelverk som redovisas i samband med ett offentliggörande av ett företags ekonomiska och redovisningsmässiga information, dels vad som eftersöks av respektive myndighet. Det behövs därför bl.a. tas fram en gemensam begreppsmodell med definitioner och utsedda begreppsägare för att undvika dubbelarbete där varje myndighet tar fram sin egen lösning.

Utredningen anser att det samordnande ansvaret för att ta fram och förvalta taxonomierna på redovisningsområdet ska tilldelas en myndighet och i utredningen omnämns Bokföringsnämnden och Bolagsverket som potentiella kandidater. Bolagsverket delar

³ SS 40100:2015.

uppfattningen att det krävs att någon tilldelas ansvaret för att samordna arbetet. Det vore lämpligare, enligt Bolagsverkets uppfattningar att ansvaret tillfaller Bokföringsnämnden än Bolagsverket då uppgiften ligger nära nämndens normgivningsverksamhet och sakkunskap i övrigt. Det skulle också säkerställa att förvaltningen av taxonomier sker i takt med utvecklingen av redovisningsregler och god redovisningssed samt i samverkan med andra myndigheters arbete med taxonomier inom respektive områden.

Även om utredningen inte tar ställning till hur arbetet ska finansieras vill Bolagsverket framhålla att det är viktigt att resurser tilldelas, dels till Bokföringsnämnden för att kunna ta det samordnade ansvaret, dels till övriga myndigheter som deltar i uppdraget. I detta sammanhang vill Bolagsverket särskilt påpeka möjligheten att finansiera arbetet genom en användning av de förseningsavgifter som påförs aktiebolag om de inte ger in sin årsredovisning i rätt tid till Bolagsverket.

Särskilt om en ny e-tjänst

Utöver att det behöver tilldelas ett uppdrag till flera myndigheter att samverka och att Bokföringsnämnden tilldelas det samordnande ansvaret för taxonomier på redovisningsområdet så ser Bolagsverket det som nödvändigt att även Bolagsverket får ett eget uppdrag att utveckla en ny e-tjänst för elektroniskt ingivning av årsredovisningar. Det är viktigt att arbetet med att ta fram en sådan e-tjänst påbörjas så tidigt som möjligt så att utvecklingen av tjänsten kan ske parallellt med framtagandet av gemensamma begrepp och taxonomier.

En e-tjänst för elektroniskt ingivande med XBRL kommer göra det enklare för företagen att göra rätt från början, vilket underlättar för företagarna och höjer kvalitén på den information som offentliggörs hos Bolagsverket.

I samband med att ny e-tjänst tas fram finns det många lösningar som kan övervägas avseende underskrifter och fastställelseintyg. En lösning som Bolagsverket anser skulle förenkla är att det är tillräckligt att endast en i styrelsen, eller någon som bolaget särskilt anmält för uppgiften⁴, intygar med elektronisk signatur att den kopia som ges in till Bolagsverket överensstämmer med vad som fastställts på stämman och att samtliga i styrelsen har skrivit under årsredovisningen. Det skulle underlätta för företagen och minska den administrativa bördan även om vissa vidare överväganden krävs.

Särskilt om frivillighet och eventuella incitament

Av erfarenhet vet Bolagsverket att det är svårt att få företagare och andra att ändra sina vanor och börja ge in årsredovisningen elektroniskt. Även erfarenheter från andra länder visar att det har varit svårt att få en ökad elektronisk ingivning på frivillig väg och flertalet länder har därför valt obligatorisk e-ingivning. Som nämnts ovan under Särskilt om en ny e-tjänst finns det många fördelar med elektroniskt ingivande som talar för att företagens uppgiftslämnande i huvudsak ska göras elektroniskt och det kan finnas skäl att, i alla fall på sikt, välja obligatorisk e-ingivning.

För att elektroniskt ingivande ska kunna fungera på frivillig basis krävs incitament av olika slag. Ett tänkbart incitament skulle vara att ge en längre tid för inlämning av

⁴ Jmf. deklarationsombud enligt 6 kap 4-8 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) (SFL).

årsredovisningen om det görs på elektronisk väg, motsvarande den reglering⁵ som gäller för inlämning av inkomstdeklaration för bl.a. aktiebolag. I så fall vore det lämpligt att även förkorta tiden för inlämning av årsredovisningen generellt, se även 10.2.4 Finansiering av förslagets kostnader för de offentliga finanserna. Vilka incitament som är lämpliga behöver dock undersökas och utredas noga.

Bolagsverket delar inte utredningens uppfattning att det vore lämpligt att i ett första skede rikta in arbetet med elektronisk ingivning på större företag. Dessa har förvisso, som utredningen påpekar, troligtvis lättare för att anpassa sig till ett nytt system och de svårigheter som kan uppstå i samband med det. Större företag har dock andra behov och förutsättningar än mindre företag och det finns en risk att systemen blir onödigt betungande för mindre företag. Det finns dessutom skäl som talar för att arbetet istället bör rikta in sig på mindre företag. Dessa utgör den stora massan av företag i Sverige och det finns redan sedan tidigare taxonomier⁶ framtagna för dessa företag som med anpassning till dagens lagstiftning och normgivning kan ligga till grund för arbetet. Bolagsverket anser därför att det är lämpligare att rikta in arbetet på de mindre företagen först.

Särskilt om möjlighet att avvika från förskriften postindelning vid elektronisk ingivning (5.6)

Utredningen har bedömt att det är naturligt att avvaka med frågan om vilka begränsningar som ska tas in i svensk lag till dess att det finns ett fungerande system för elektronisk ingivning på plats. Bolagsverket delar inte denna uppfattning utan ser det som en förutsättning att sådana begränsningar införs redan nu för att möjliggöra inrättandet av en e-tjänst för ingivning till Bolagsverket. I annat fall kommer ett sådant system att utvecklas utan möjlighet till användning i väntan på lagstiftning, vilket kommer att fördröja och försvåra elektronisk ingivning av årsredovisningar.

7.2 Uppskrivning av anläggningstillgångar i kreditinstitut och värdepappersbolag

Bolagsverket delar utredningens förslag och synpunkt angående att det ska krävas tillstånd från Finansinspektionen för att få skriva upp en anläggningstillgång för andra finansiella företag som omfattas av lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (t.ex. kreditmarknadsföretag).

8.2 En ny årsredovisningslag

Bolagsverket instämmer i utredningens bedömning att det finns starka skäl att göra en fullständig redaktionell översyn av den nu gällande årsredovisningslagen. Ju fler nya paragrafer som tillförs ÅRL, desto mer svåröverskådlig och otillgänglig blir lagtexten. Bolagsverket ställer sig därför positivt till den föreslagna uppställningen eftersom den ger en bra överblick av lagens innehåll. Bolagsverket anser dock att det, mot bakgrund av vad som framkommit i prop. 2015/16:3, är svårt i nuläget att mer ingående ta ställning till lagförslaget.

⁵ 32 kap. 2 § SFL.

⁶ Exempelvis *Taxonomi för årsredovisning enligt K2* som togs fram av XBRL Sweden och Bolagsverket 2009.

Att det i samband med införandet av en ny ÅRL också införs nya årsredovisningslagar på det finansiella området ser Bolagsverket som en naturlig följd.

8.4 En särskild lag om delårsrapporter

Bolagsverket delar utredningens förslag om att det införs en egen lag om delårsrapporter. Dock anser verket att även noterade företag bör omfattas av en sådan lag. I dagsläget finns reglerna för noterade företags delårsrapport (halvårsrapport) i 16 kap. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, där det både stadgas om offentliggörande på den reglerade marknaden och hos registreringsmyndigheten. Eftersom reglerna behandlar två olika typer av offentliggörande, riskerar det att skapa oklarhet. Det vore därför enligt Bolagsverkets uppfattning lämpligare om reglerna om offentliggörande av delårsrapporter till verket för samtliga företag finns samlade i en och samma lag.

10 Konsekvensanalys

10.2.3 Offentligfinansiella effekter

Utredningens förslag innebär att Bolagsverket kommer att behöva informera om de ändrade reglerna och konsekvenserna av dessa på olika sätt bl.a. genom publicering på Bolagsverkets webbsida. Vidare behöver verkets personal utbildas med anledning av ändringarna och dessa kommer dessutom att innebära ändringar i Bolagsverkets IT-system. Sammantaget innebär detta att Bolagsverkets kostnader kommer att öka om utredningens förslag genomförs. Bolagsverket utesluter inte att kostnaderna kommer att överstiga den summa som utredningen kommit fram till för Bolagsverkets del.

För att ett samarbete med XBRL och gemensamma begrepp för finansiell information ska kunna ske på ett bra sätt är det viktigt att normgivande organ får de ekonomiska och personella resurser för att på ett bra sätt medverka i dessa arbeten. Särskilt viktigt är det att Bokföringsnämnden, som är en viktig och central part i tolkningen av regelverk och standardisering inom redovisningsområdet, erhåller resurser. Detta gäller i synnerhet om Bokföringsnämnden tilldelas det samordnade ansvaret för att ta fram och förvalta taxonomier. Verket förutsätter därför att Bokföringsnämnden tillförs större ekonomiska resurser än vad som föreslås i utredningen.

10.2.4 Finansiering av förslagens kostnader för de offentliga finanserna

Syftet med införandet av förseningsavgifter för de aktiebolag som inte ger in årsredovisningen till Bolagsverket inom sju månader från utgången av räkenskapsåret var att i högre grad förmå aktiebolag att ge in handlingarna i tid. Avgiftsnivån bestämdes utifrån att dessa skulle utgöra ett effektivt påtryckningsmedel.⁷ Då Bolagsverket får in ca 96 % av alla årsredovisningar inom föreskriven tid utgör förseningsavgifterna i dess nuvarande nivå än idag ett effektivt påtryckningsmedel. I samband med en ny årsredovisningslag anser Bolagsverket att det finns skäl att se över reglerna i ett större sammanhang för att säkerställa att ännu fler bolag upprättar årsredovisningshandlingar och ger in dessa till Bolagsverket i rätt tid.

⁷ Prop. 1994/95:67 Försenade årsredovisningar m.m. s. 22 f.

Mot bakgrund av dagens snabba informationsflöden, kan det ifrågasättas hur relevant den information som årsredovisningen innehåller är när den offentliggörs sju månader efter utgången av räkenskapsåret. Här kan övervägas om inte tidpunkten för inlämnandet skulle kunna förkortas något, för att den finansiella informationen ska vara så aktuell som möjligt. Det skulle kunna kompletteras med en något längre tid för elektronisk ingivning, se ovan under 5 Elektronisk ingivning av årsredovisningen, Särskilt om frivillighet och eventuella incitament. En förkortad tid för inlämning skulle även innebära att andra regler, däribland tiden för när bolagsstämma ska hållas, måste ändras.

Utöver en eventuell justering av tiden för inlämnande och storleken på förseningsavgifterna, kan det övervägas om påförandet av tre förseningsavgifter medför en tillräckligt stor samhällsnytta för olika intressenter och företag eller om samma effekt skulle kunna nås med mindre medel. Ett alternativ kan vara att påföra färre, eventuellt högre, förseningsavgifter och istället förelägga om likvidation tidigare än 11 månader efter utgången av räkenskapsåret.

I tabellen nedan redogörs för antalet aktiebolag som påförts tre förseningsavgifter och hur stort antal av dessa som sedan blivit föremål för tvångslikvidation på grund av utebliven eller bristfällig årsredovisning för räkenskapsåren 2009-01-01 - 2009-12-31 och 2013-01-01 - 2013-12-31.

	2009-12-31	2013-12-31
Bolag som påförts tre förseningsavgifter	2060 st	2626 st
Avskrivna likvidationsärenden	909 st (44,1 %)	1053 st (40,1 %)
Beslut om tvångslikvidation	546 st (26,5 %)	840 st (32 %)

För räkenskapsåret 2009 blev ca 70 % av bolagen som påfördes tre förseningsavgifter förelagda om tvångslikvidation. För räkenskapsåret 2013 har antalet ökat något. Statistiken visar att det är ett stort antal bolag som först efter likvidationsföreläggandet faktiskt kommer in med årsredovisningen och därmed avskrivs likvidationsärendet. I dagsläget kan det även i vissa fall bli aktuellt med ett likvidationsföreläggande före den tredje förseningsavgiften påförs, vilket kan upplevas som ologiskt för bolagen.

I detta sammanhang vill Bolagsverket också informera om några erfarenheter av revisorsreformen. Verket får in fler årsredovisningar av bristande kvalitet än tidigare och det rör främst aktiebolag som saknar krav på revision. Verket får bl.a. in handskrivna årsredovisningar med uppställningar som inte följer lagstiftningen och årsredovisningar där det saknas resultat- och balansräkningar. Bolagsverket märker dessutom att företagare inte har samma rådgivning och stöd från revisionsbyråer och redovisningsbyråer som tidigare vilket märks i de frågor som verket får hantera. Bolagsverket vill därför också väcka frågan om det kanske är aktuellt med någon form av redovisningstillsyn för företag som inte har överlåtbara värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad som börserna.

Bolagsverkets förhoppning är dock att kvaliteten på årsredovisningar i framtiden kommer att förbättras när fungerande system för elektroniskt upprättande och ingivning av årsredovisningen med hjälp av XBRL finns på plats.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Annika Bränström. I den slutliga handläggningen har deltagit direktören Inga Otmalm, chefsjuristen Peter Källenfors, avdelningsjuristen Elisabeth Lagerqvist, enhetschefen Bo Lagerqvist och produktansvariga Nina Brede. Föredragande var juristen Ann Sofie Silversved och företagsekonomen Anders Persson.

Annika Bränström

Ann Sofie Silversved

Anders Persson